

Opole, dn. 12.08.2016

Ocena

rozprawy doktorskiej mgr Reginy Woszek na temat
„Analiza czynników wpływających na wyniki postępowania usprawniającego
osób z wybranymi dysfunkcjami stawu kolanowego”

Przedstawiona rozprawa stanowi oryginalną próbę oceny wpływu czynników antropometrycznych, środowiskowych oraz związanych z urazem lub schorzeniem i przebiegiem leczenia na efekty usprawniania u chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego.

W przedstawionej do recenzji rozprawie podniesiono problematykę z zakresu fizjoterapii i fizjoprofilaktyki, mogącą mieć zastosowanie u chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego w okresie usprawniania, ale także osób narażonych na przeciążenia stawu kolanowego, u których występuje wysokie ryzyko zaburzeń czynności układu mięśniowo-powięziowego związane z ograniczeniem zakresów ruchów i zaburzeniami napięcia mięśni.

Przeprowadzone w pracy badania dotyczące określenia wpływu czynników na wyniki postępowania usprawniającego oraz ich szczegółowego wyodrębnienia i zróżnicowania u chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego w pełni zasługują na szersze opracowanie, tym bardziej, że brak dotychczas obowiązujących standardów postępowania uwzględniających czynniki ryzyka, zarówno w programach fizjoprofilaktyki u osób narażonych na przeciążenia, jak i w późniejszej kompleksowej fizjoterapii chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego.

Brak także w dotychczasowym piśmiennictwie szerszych i wiarygodnych opracowań dotyczących nie tylko możliwości kompleksowego zastosowania treningu w profilaktyce chorób przewlekłych i urazów stawu kolanowego, ale przede wszystkim szerszej próby wyjaśnienia mechanizmów sumowania czynników wpływających na zmiany efektów usprawniania chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego. Badania podjęte przez autorkę są celowe i stanowią także niewątpliwy wkład w kliniczną ocenę zastosowanej metody fizjoterapii, poprzez wykazanie istotnego wpływu niektórych badanych czynników, które winny być uwzględniane w indywidualnym programie usprawniania.

Praca stanowi więc nie tylko wartość poznawczą w prawidłowo zaprojektowanym i ustalonym procesie badań, ale także pewną wartość prognostyczną, dotyczącą możliwości zastosowania alternatywnych strategii postępowania w fizjoterapii i fizjoprofilaktyce urazów stawu kolanowego.

Tekst przedstawionej rozprawy doktorskiej zawarty jest w 8 rozdziałach zawierających wstęp, cel pracy, hipotezy, materiał i metody badawcze, wyniki, dyskusję i wnioski. Rozprawa zawiera także streszczenie, spis rycin i tabel, wykaz piśmiennictwa, oraz schemat usprawniania umieszczony w załączniku pracy.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła w sposób przystępny dotychczasową wiedzę w zakresie dysfunkcji stawu kolanowego, związaną z uszkodzeniami chrząstki stawowej i przebytymi urazami stawu kolanowego. W sposób szczegółowy omówiła etapy usprawniania oraz istotność czynników mogących wpływać na efekty usprawniania chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego. Autorka uzasadniła podjętą w pracy próbę odrębnej oceny każdego badanego i statystycznego wyznaczenia czynników mających wpływ na efekty usprawniania. Autorka wykazała możliwość zachodzących interakcji badanych czynników i ich wzajemnych powiązań w procesie fizjoterapii.

W rozdziale drugim autorka opisała celowość podjętych badań, a w rozdziale trzecim zawarła hipotezę i określiła pytania badawcze.

Rozdział czwarty zawiera charakterystykę osób badanych, kryteria doboru do badań i wykluczenia z uczestnictwa w badaniach, narzędzia badawcze oraz metody, którymi się posłużono do obliczeń statystycznych. W rozdziale tym autorka szczegółowo opisała też metody pomiarowe, czynniki wybrane do analizy oraz zastosowany program usprawniania.

Wyniki badań autorka przedstawiła w rozdziale piątym. W sposób chronologiczny przedstawiła zależności badanych czynników przed przystąpieniem do usprawniania, omówiła efekty procesu usprawniania oraz w sposób szczegółowy opisała wpływ badanych czynników na końcowe efekty postępowania usprawniającego.

W rozdziale szóstym autorka dokładnie omówiła wyniki badań własnych i porównała je z wynikami innych autorów. Autorka w rozdziale tym wnikliwie przedstawiła przyczyny wyboru tematu wykazując dotychczasowe zróżnicowanie doniesień naukowych dotyczących oceny wpływu badanych czynników na efekty usprawniania chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego. Autorka uzasadniła na przykładzie odpowiednio dobranego piśmiennictwa celowość i zasadność przeprowadzonych badań, a w następstwie ich przeprowadzenia wykazała pogorszenie możliwości uzyskania zadawalających efektów u chorych z określonymi czynnikami ryzyka.

Przeprowadzone badania i prawidłowo dobrane metody analizy statystycznej pozwoliły autorce na wyciągnięcie wniosków, w których wykazała przydatność zastosowanego schematu postępowania usprawniającego oraz określiła czynniki w zasadniczy sposób determinujące efekty fizjoterapii.

Bardzo wysoko oceniam zarówno założenia przedstawionej do recenzji rozprawy doktorskiej dotyczące wyodrębnienia i analizy czynników wpływających na efekty usprawniania, jak i wnikliwy dobór technik statystycznych umożliwiających realizację założeń. Założenia i cel badań zostały właściwie uzasadnione i sformułowane, a przeprowadzone badania pozwoliły na wyciągnięcie prawidłowych i wiążących wniosków. Zastosowanie analiz porównawczych licznych wskaźników pozwoliło na obiektywną ocenę wyników. Autorka prawidłowo dobrała i wykorzystała materiał źródłowy, bez zarzutu jest też formalny układ pracy oraz zastosowane metody badań.

Na podkreślenie zasługuje wartość praktyczna przeprowadzonych badań i możliwość wykorzystania wniosków zarówno w programach fizjoterapii jak i fizjoprofilaktyki urazów stawu kolanowego. Praca dotyczy bowiem nie tylko głębokiej analizy czynników wpływających na efektywność usprawniania chorych z dysfunkcjami stawu kolanowego, ale także możliwości wpływu na zmniejszenie częstości urazów u osób z wysokim ryzykiem uszkodzeń stawu kolanowego. Na podkreślenie zasługuje warsztat badawczy i dociekliwość naukowa autorki umożliwiająca szczegółową ocenę czynników ryzyka.

Tym niemniej wydaje się, że autorka nie ustrzegła się przed kilkoma błędami:

1. Edytorskimi: np. słowo „stawowi” zamiast „stanowi” (str.12), „ilość” zamiast „liczba” (str. 22,25,81,82), „leganda” zamiast „legenda” (str.103), „decyfit” zamiast „deficyt” (str.73), słowo „które”, rozpoczynające zdanie z małej litery zamiast z wielkiej (str. 24) , Tab. 2 zamiast Tab.3 (str. 36), „gabinetów rehabilitacyjnych, która.....” zamiast „, które.....” (str.81).
2. Wydaje się, że zwrot „....wydzielenie jednego parametru i postawienia diagnozy, że to on jest odpowiedzialny....” powinien być zastąpiony raczeji stwierdzeniu, że to on jest odpowiedzialny...” (str. 77)
3. Autorka w tekście powinna stosować formy bezosobowe (np. str. 80)
4. Zwrot „leczenie lekarskie i fizjoterapeutyczne” powinien być zastąpiony raczej zwrotem „leczenie i usprawnianie” (str.26, 81, 82).
5. Wydaje się także, że w końcowych fragmentach dyskusji autorka powinna zawrzeć ważne informacje podsumowujące w formie mniej beletrystycznej.

Powyższe uwagi w żaden sposób nie obniżają wartości merytorycznej pracy.

Przedstawiona rozprawa spełnia warunki pracy doktorskiej wnosząc elementy nowatorskie. Należy podkreślić, że zarówno warsztat doktorantki przedstawiony w rozprawie jak i aktualność problemu oraz narzędzi pozwalających na jego rozwiązanie pozwala na złożenie wniosku do Wysokiej Rady Wydziału Fizjoterapii Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Pani mgr Reginy Woszek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw.

